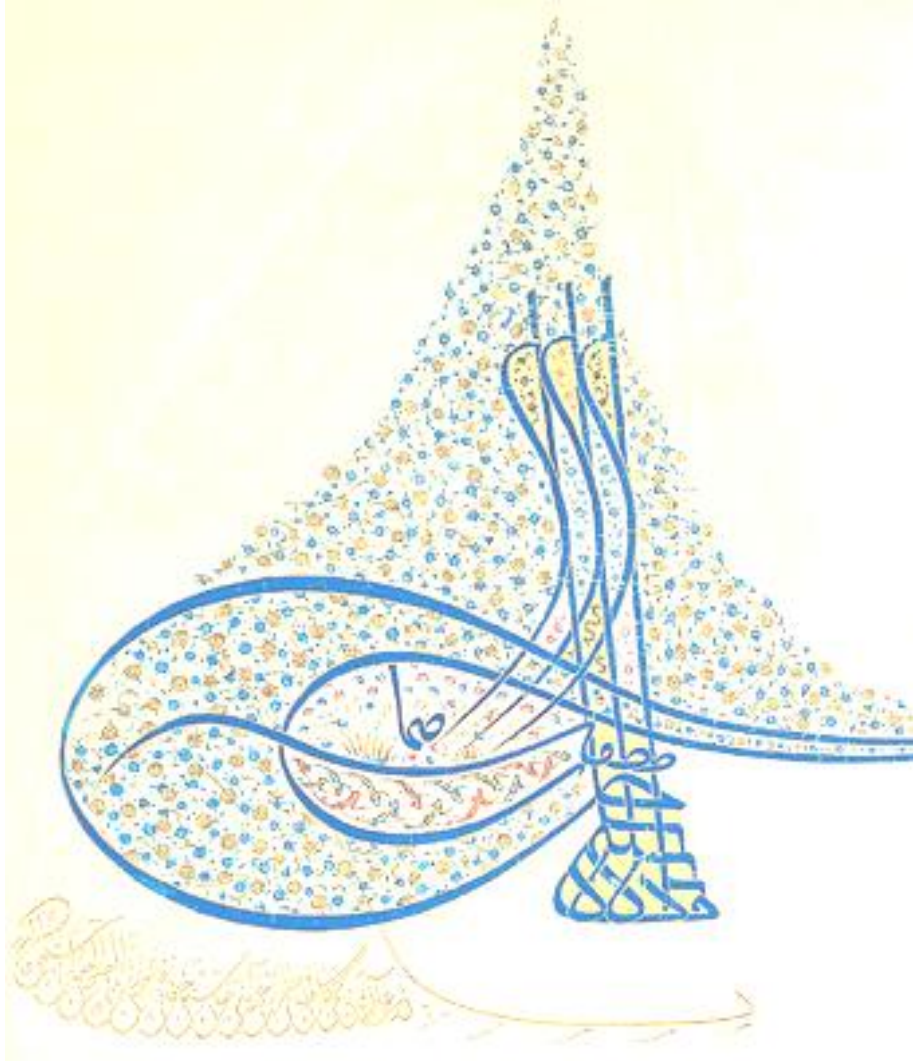

O S M A N L I C A
T A P U T E R İ M L E R İ
S Ö Z L Ü Ğ Ü

Hazırlayan: Hayrettin G Ü L T E K İ N

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

Tapu Arşiv Dairesi Başkanlığı

Şube Müdürü

İÇ İNDE K İ L E R

<u>K O N U</u>	<u>S A Y F A</u>
1) Eski tapu kayıt ve senetlerinde yazılı kelime ve terimlerin açıklaması	3-16
2) Kayıtların nevi ve iktisap sütununda geçen hisse oranları A rapça bayağı kesirler	17
3) Eski kayıtlarda bulunan ve değişik yörelerde kullanılan mahalli ölçüler	17-20
4) Eski tapu kayıtlarında yer alan <u>takvimler</u> ve bunların bugünkü karşılıkları	
a) Hicri Takvim	20-21
b) Rûmî Takvim	21-23
c) Miladi Takvim	23

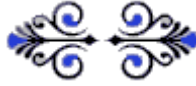
1) ESKİ TAPU KAYIT VE SENETLERİNDE YAZILI KELİME
VE TERİMLERİN AÇIKLAMASI

-A -

Ahkâm	: Hükümler
Ahzukabz	: Her iki sözcük, almak anlamına gelir.
Ahzutâ	: Alıp verme
Akâr	: Gayrimenkullerden kirâ yoluyla sağlanan gelir
Akârât	: Gelir sağlayan gayrimenkuller
Akârât-ı Vakfiyye	: Vakıf gayrimenkuller; evler, dükkânlar ile bunların getirdiği gelir
Akçe	: Osmanlı döneminde gümüş para cinsi ve birimi
Akid	: Sözleşme, bir sözleşmede taraf olan kişi
Âmm	: Genel, umumî, herkese ait
Âmme emlakı	: Kamu taşınmaz malları
Âmm ve şâmil	: Umumi ve kapsamlı
Amme arâzisi	: Kamu toprağı
Arâzi-i mîriye	: Mîriyeni devlete ait topraklar, arazi-i emiriye
Arz	: Toprak; sunma, bildirme
Arzen	: Genişlik, en
Arâzi-i mahmiye	: Geliri (rakabesi) Hazineye ait bulunan araziden koru, mer'a, yol, pazar yerleri gibi halkın gereksinimlerine ayrılmış yerler
Arâzi-i mukâta'a	: Maktû (götürü) bir vergiye bağlanmış arazi, kesime verilmiş topraklar; devlete hizmeti geçen önemli kişilere bizzat devlet tarafından geliri veya vergisi terk edilen topraklar
Arâzi-i mahlûle	: Tasarruf sahibinin intikal sahibi bırakmaksızın ölümü ile hazineye dönen miri arazidir.
Arâzi-i mektûme	: Devlete ait olduğu halde, devletin hakkı çiğnenerek haksız ve fuzulen işgal edilen arazi

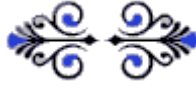
A r âzi-i me z r û 'a	: E kilen arazi
A r âzi-i selîha	: Ç ıplak arazi
A razi-i seniyye	: S altanat makamını işgal edenlere ait toprak
A sabe-i nesebiyye	: K an ve soy yoluyla akraba
A siy â b	: D e ğ i r m e n
A slah (eslah)	: E n uygun (V akfiyelerde en uygun o ğ ul diye ge çer)
A tîk	: E ski

- B -

B â	: F ar s ç a ile, -li, lu eki
B â -tem essük	: T em essük ile (tasarruf olunan toprak)
B â -hüccet	: H üccet ile (tasarruf olunan toprak)
B â -tapu	: T apu ile (tasarruf olunan toprak)
B a 'de	: S onra
B a 'dem â	: B undan böyle
B âc	: Ö r fi vergi
B âd-i hevâ	: K ayıt dışı, önceden belirlenenin dışında gelen gelir; Bedava, parasız
B âb	: B ö l ü m , kapı
B âni	: K uran, yapan, bina eden
Bedel-i ferâ ğ	: M iri arazi ve çifte kirali (icareteynli) vakıf taşınmazlarının tasarruf haklarının devredilmesi karşılığı alınır paradır.
Bedel-i misl	: A razi hukukunda tasarruf hakkı karşılığı emsaline uygun ödenen para
Bedel-i müsem m â	: A kitte tayin olunan bedel
Benûn	: Ü ç veya daha ziyade çocuklar
Ber-m üceb-i âtî	: A ş a ğ ıda gelece ğ i gibi, A ş a ğ ıda ifade olunacağı üzere
Ber-m u 'tâd	: A lışılacağı üzere, devamlı yapılagelen usule göre
Berî'ü 'z-zim me	: Z im metten veya borçlardan kurtulmuş, temize çıkmış
Bey'-i bi'l-istiglâl	: S atış ve kiralamanın aynı anda yapıldığı satış, malı satıp aynı anda gelir ve menfaatını elinde tutuma

Bey'-i bi'l-vefâ	: Medeni Kanunun yürürlüğe girmesinden evvel yapılmış gayri menkul rehni, vefaen satış, satılanın ileride satan tarafından geri satın alınması şartıyla yapılan satış
Bey'-i bi's-şart	: Şartla satım, şartlı satım
Bey' u şirâ	: Alış-veriş, alım - satım .
Beyninde	: Arasında, aralarında
Bidâyet	: Başlangıç
Bin	: Oğul
Bin t	: Kız
Bilâ	: -sız ekinin görevinde olmak üzere Arapça sözcüklerin başına getirilerek sıfat yapar ve bileşik yazılır.
Bilâ -zevc	: Kocasız, kocası sağ olmadığı halde
Bilâ -zevce	: Karısız, karısı sağ olmadığı halde
Bilâ -veled	: Çocuksuz, çocuğu olmayan
Bilâ -ebeveyn	: Anası ve babası olmayan
Bu dahi	: Bu da bir öncesi gibi, yukarıda geçenin aynısı

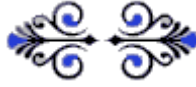
- C -

Câr	: Komşu
Câri	: Uygulanan
Cânib	: Taraf, cihet, yön
Cânib -i yemîn	: Sağ taraf
Cânib -i yesâr	: Sol taraf
Cihet-i i'tâ-yı senet	: Senetin verilmiş sebebi, (iktisâb)
Cebel	: Dağ
Cenâh	: Yan taraf
Cenâb	: evin yan tarafı, avlu (hürmet bildirilen sıfat olarak da kullanılır)
Cenûb	: Güney
Cedîd	: Yeni

- D -

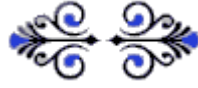
D â y in	: A lacaklı
D â im i kayıtlar	: T apu İ darelerinde iş sahiplerinin m ũ racaatı ũ zerine tutulan kayıtlar
D e y n	: B orç
D e fter-i H â k â n î	: E skiden taşınmazlar hakkındaki kayıt ve tescillerin işlendiği defterin adı. T apu-T ahrir D e fterleri için de bu ad kullanılmıştır. B ug ũ nk ũ tapu sicilinin karşılığıdır.
D e fter-i H â k â n î İ d aresi:	Ş im diki tapu dairelerinin eski adı.
D e fter-i H â k â n î N â zır ı:	O sm anlı D evleti zamanında tapu ve kadastro işlerine bakan n â zır, bakan
D er-Sa'âdet	: O sm anlı D ö n e m i n d e İ s t a n b u l'a verilen ad
D er ũ n	: İ ç i n d e
D e v ir ve tem lîk	: B ir hakkın bir kim seden başka bir kim seye geçmesi

- E -

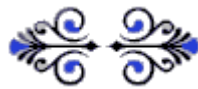
E b	: B aba, ata
E ben an cedd	: B abadan ođla (E b â an cedd)
E bn â	: O ğ ullar
E bn â-yı ebn â	: K ız ve erkek çocukları ile kız ve erkek torunları ifade eder.
E be ve y n	: A na, baba
E bv â b	: K ap ılar
E kber	: D aha (en, pek b ũ y ũ k), vakfiyelerde geçer.
E l-ye v m	: H a len, bug ũ n
E m â kin	: M ahaller, mekanlar, mevkiler, yerler
E sb â b	: S e bepler
E s â m i	: İ sim ler
E ũ c â r	: A ğ a ç lar
E ũ c â r-ı m ũ sm ire	: M eyveli A ğ a ç lar
E ũ c â r-ı gayr-i m ũ sm ire:	M eyvesiz a ğ a ç lar

E Ő	: O nun
E Ő h â s	: Ő ahıslar
E r b a ' a	: D ö r t
E r b â b	: S a h i p l e r , m a l i k l e r
E t r â f - ı e r b a ' a s ı	: D ö r t t a r a f ı
E v k â f	: V a k ı f l a r
E v k â f - ı H ü m â y û n	: P a d i Ő a h l a r ı n v e p a d i Ő a h l a r a m e n s u p o l a n l a r ı n v a k ı f l a r ı
E v l â d - ı s u l b i y y e	: V a k ı f t a b i r k i m s e n i n ç o c u k l a r ı n ı a n l a t a n t e r i m d i r . B i r a d a m ı n t o r u n l a r ı o n u n e v l â d - ı s u l b i y y e s i d i r .
E v l â d - ı ü m m	: Ö l e n i n a n a b i r o ğ l a n v e k ı z k a r d e Ő l e r i
E v r â k - ı m ü s b i t e	: T a p u s i c i l i n i t a m a m l a y a n b e l g e l e r
E v l â d - ı i n â s	: K ı z ç o c u k l a r ı (v a k f i y e l e r d e g e ç e r)
E v l â d - ı y o l	: Ç o l u k ç o c u k (v a k f i y e l e r d e)

- F -

F e r â ğ	: S a t ı Ő (B i r m ü l k ü n t a s a r r u f , s a h i p , o l m a h a k k ı n ı b a Ő k a s ı n a t e r k e t m e , A r a z i K a n u n u n d a i s e m i r i v e y a v a k ı f a r a z i n i n y a r a r l a n m a h a k k ı n ı n s a t ı Ő ı)
F e v k	: Ü s t
F e v k â n î	: B i n a n ı n ü s t k ı s m ı , b i n a n ı n ü s t k a t ı
F e v k â n î t a h t â n î	: A l t l ı ü s t l ü
F e v t	: Ö l ü m

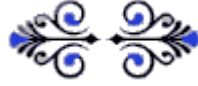
- G -

G a r b	: B a t ı
G a r s	: A ğ a ç, f i d a n d i k m e k
G a y r - i m e n k ũ l	: T a ş ı n m a z m a l
G a y r - i m u s a k k a	: S u s u z

-H -

H a f ı d	: T o r u n
H a k k - ı k a r â r	: A r a z i K a n u n u n 7 8 n c i m a d d e s i n d e b e l i r t i l e n n i z a s ı z 1 0 y ı l l ı k z i y e t l i k
H a k k - ı ş u r b	: S u h a k k ı
H â n e	: E v
H a t t	: Ç i z g i, s ı n ı r ç i z g i s i
H ũ c c e t	: D e l i l
H ũ c c e t - i ş e r ' i y y e	: Ş e r i y y e m a h k e m e l e r i n d e n s ı r f m ũ l k t a ş ı n m a z l a r i ç i n v e r i l e n b e l g e
H â v ı	: İ ç i n e a l a n, i h t i v a e d e n

-İ -

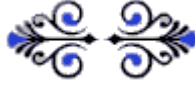
İ b n	: O ğ u l, e r k e k ç o c u k
İ b n i y y e	: Ö l e n i n o ğ l u n u n k ı z ı v e y a o ğ l u n u n o ğ l u n u n k ı z ı d ı r .
İ b n â n	: İ k i ç o c u k
İ c â r	: K i r a y a v e r m e
İ c â r e	: K i r a, g e l i r
İ f r â z	: P a r ç a l a r a a y ı r m a
İ h y â	: D i r i l t m e, c a n l a n d ı r m a, t a z e l i k v e r m e
İ h y â e n	: (H a m a r a z i n i n) i s l a h ı y l e i k t i s a p
İ h y â - y ı m e v â t	: İ ş l e n m e m i ş t o p r a ğ ı e k i m e e l v e r i ş l i b i r h a l e g e t i r m e, i ş l e m e
İ n t i k â l	: G e ç i r i m ; g e ç m e, b i r m a l ũ z e r i n d e k i t a s a r r u f h a k k ı n ı n y a s a i l e b e l l i k e s i m l e r e g e ç m e s i

İntifâ : Yararlanma, kullanma
İrs : Veraset, soya çekim

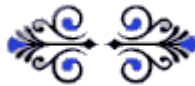
-K -

Kuyûd : Kayıtlar
Kuyûd-ı kadîme : Eski Kayıtlar
Kadîm : Eski
Kal : Sökme, çıkarma (ağaç)
Kâin : Bulunan, mevcut olan
Karye : Köy
Kebîr : Yaşça büyük, kebîre: büyük kız evlat (vakfiyede geçer)
Kurâ : Köyler
Kürûm : Bağ çubuğu
Köm : 1- Küme, yığın
2- Küçük ağıl

-L -

Lâ-bî-şartın : Şarta dayanmaksızın
Leb-i derya : Deniz kenarı, sahil
Li-ebb : Baba bir kardeş
Li-üm m : Ana bir kardeş
Livâ : Sancak; Osmanlı döneminde sancak olarak tanımlanan idari birim. Başında sancakbeyi bulunurdu. Tanzimat sonrası dönemde livânın başında bulunan görevliye mutasarrıf da denilmiştir.
Li-ecli'l im âr : İmar edilmek üzere

M a â d î n	: M adenler
M a 'an	: B eraber, birlikte
M â b eyn	: A ra
M â b eyn senedi	: A ra senedi
M â f evk	: Ü st mahal
M a ğ rîb	: G arp, batı, batıda bulunan
M ahal	: Y er
M ahdûm	: O ğ ul, evlat
M â -i câri	: A karsu
M â -i lezîz	: İ çilecek su, lezzetli su, memba suyu
M ahdum	: O ğ ul, evlat
M â lik	: M ü lk arazinin sahibi
M a 'rûf	: H erkesçe bilinen
M a 'tûh(e)	: B unamış, bunak; sakat, kötü rüm , amelm ânde
M a 'tûk	: A zat olunmuş, azatlı
M azbata	: T utanak
M azbût vakıflar	: Y önetimi devlet tarafından ele alınmış vakıflar; bir vakıf iki şekilde mazbut vakıf olur; ya bütün vakıf yöneticileri ölmüştür veya vakfeden kişi yönetici göstermemiştir. B u durumda bu vakıfların yönetimi devlet tarafından ele alınır; devlet bu yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğü eli ile kullanır.
M ebâni	: B inalar, yapılar
M ebde'	: B aşlangıç
M eccânen	: Ü cretsiz, parasız, karşılıksız
M eclis-i idâre	: İ dare meclisi, yönetim kurulu
M ecm û 'an	: T oplu olarak, toptan
M ecm û 'u	: T üm ü, tamamı
M e'cûr	: K iraya verilen şey, kiralanan
M ecelle	: O smanlı İ mparatorluğu 'nda Tanzimat'tan sonra yapılan kanunlaştırma hareketleri sırasında, Ahmet Cevdet

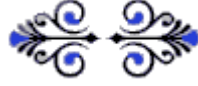
Paşa'nın başkanlığı altındaki bir bilim kurulu tarafından hazırlanan, dayanağı İslam dini olan, daha çok borçlar hukukunu ve kısmen de eşya hukuku ile yargılama hukukunu içine alıp, aile ve miras hukukunu kapsayan, kazuist metoda göre hazırlanmış 1851 maddelik bir yasa.

Menzil	: Mesafe, yollardaki konak yeri, bir günlük yol, ayrıca ev anlamında da kullanılır
Mesâha	: Ölçme, ölçümleme, yüz ölçümü
Mesken	: Kişinin fiilen oturduğu yer, konut
Mezkûr	: Zikredilen, sözü edilen
Mıntıka	: Bölge, yer, mahal
Merbût	: Bağlı
Merhûn	: Rehn edilen mal
Mer'iyet	: Yürürlük
Memât	: Ölüm
Memlûk	: Birinin malı olan
Menâfi	: Menfaatler
Metrûk	: Terk edilmiş
Mevrûs mal	: Miras yolu ile edinilen mal
Mikyâs	: (Ölçek) Kıyas edecek alet, uzunluk ölçüsü
Mine'l-kadîm	: Oluşuna, kim senin bilemeyeceği kadar eski olan bir zamanı ifade etmektedir.
Mîrî arâzi (Arz-ı mîrî)	: Çıplak mülkiyeti devlete, sadece tasarruf hakkı şahsa ait olan taşınmaz (tarla; çayırılık, yoncalık, harman yeri, yaylak, kışlak ve koruluk gibi)
Mu'accele	: Önden alınan. Vakıf kiralının ya da mâlikâne usulü ile işletilen mukataalardan peşin alınan kısmına da denir.
Mu'addel	: Değiştirilmiş, tadil edilmiş
Mubâdil	: Başkasının yerine getirilmiş, bir şeye bedel tutulmuş
Mu'eccel	: Tecil edilmiş, mühletli, sonraya bırakılan, peşin olmayan
Muharrer	: Yazılı
Muhtevi	: İçinde bulunan, ihtiva eden
Mukâtaa	: Arapça mukâtaa kelimesi bir bütünün kısımlara ayrılması ve kesim olarak belirlenmesi anlamına gelir. Osmanlı toprak

sisteminde veya devlete ait gelir keleşlerinin belirli kısımlara ayrılması anlamında kullanılmıştır. Daha sonra bu kısımlar belli bir ücret karşılığında kiraya verilir. Aynı zamanda bağ, bahçe, arsa durumuna getirilen ekim toprağı için verilen vergi için de kullanılır.

M ukayyed	: Kaydedilm iş
M unkalib	: Değışen
M usakkâ	: Sulu (suyu olan) tarla, gayr-i musakkâ: susuz tarla
M usakkaf	: Üstü damla örtülü (bina), gayrimenkul kiralarına ilişkin
M usakkafât	: Ev, han ve dükkan gibi üstü dam ile örtülü yerler
M utasarrıf	: Tasarruf hakkı ve salahiyeti olan kişi. Bir malın sahibi. Eskiden vilâyetten küçük olan sancak ya da diğer adı ile livânın yöneticisi. Mîrî veya vakıf araziye tasarruf eden kim se
M uteber	: İtibar edilen, kabul gören
M üceddeden	: Yeniden, zilyetlik ten
M ülhâzat	: A çıklam alar
M ülhak Vakıflar	: Vakfın vakfiyesindeki şartlara göre vakfın işlerini gören (m ütevellileri) tarafından idare olunan vakıflardır. Vakıflar Genel M üdürlüğü denetim ine tabidir.
M ülk arâzi	: Hem tasarruf hakkı, hem de rekabesi (geliri) kişilere ait olan her nevi em lak
M ültekâ-yı nesâb	: İki veya daha çok kim senin neseplerinin birleştiğı şahıdır.
M ünâkale	: Bir taşınmazla ilgili yeni kayıtla eski kayıt arasında bağlantı kurma. (tedavül)
M ünhedim	: Yıkılan, çöken (binalar için), yıkık
M üseccel	: Tescil edilen
M üstakilen	: Yalnız, kendine ait
M üstegallât	: Vakfa gelir getirmesi için tavanlı, dam lı ve dam sız vakfedilm iş olan mallar anlamına gelen müstegal kelimesinin çoğuludur. Çatısı bulunmayan arsa bağ bahçe gibi yerler
M üştem ilât	: Taşınmazın kullanılmasını kolaylaştıran ek tesis
M üte'âkib	: Sıra ile, birbirinin arkasına gelen

M ü tesâ viyen	: E Ő it olarak
M ü teselsil	: A rdarda
M ü teveccihan	: D ön ü lerek
M ü teveffâ	: V efat etmiş (erkek)
M ü teveffiy e	: V efat etmiş (kad ın)
M ü tevelli	: B ir vakfın idaresine mem ur edilen kim se

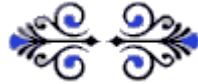
-N -

N eslen ba 'de neslin	: N esilden nesile
------------------------------	---------------------------

-P -

P eder	: B aba
P edereŐ	: (O nun) babası

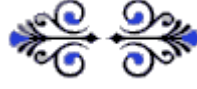
-R -

R a	: R ebi' ü 'l-â hir ayının kısaltm a işarettir
R ab '	: V asat, orta boylu. A vlulu ev
R abbu 'l-m â l	: M al sahibi, İ slam H ukukunda m â lik anlam ında kullanılır.
R abbe	: Ü vey ana
R akabe	: K uru m ü lkiyet, çıplak m ü lkiyet, B ir arazinin asıl m ü lkiyeti.
R ekabe etmek	: V akfın gelirini aslına ilave etmek

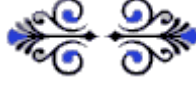
-S -

Sağır	: Küçük yaşta erkek
Sağire	: Küçük yaşta kadın
Sâlis	: Üçüncü
Sâlisen	: Üçüncü olarak
Satıh	: Yüzey, bir şeyin dış yüzü
Sehim, sehm	: Hisse, pay.
Semen	: Satışlarda verilen para, değer, tutar
Sübût-ı-şer'i	: Şer'i esaslara göre sabit olan haklar
Süknâ	: Oturma (oturulacak yer)

-Ş-

Şimâl	: Kuzey
Şark	: Doğu

-T-

Tahcîr	: Arazinin çevresinde başkaları tarafından el konulmaması için taş ve benzeri şeyler koymak
Tahtânî	: Binanın alt kısmı
Tahte'l-arz	: Yer altı
Tahvîl	: Değiştirme
Tahrîr	: Yazma
Tapu Temessükü	: Tapu memurları tarafından eski tarihlerde verilen senet
Tarîk	: Yol
Tarîk-i âmm	: Geniş yol, cadde, genel yol, kamuya ait yol.
Tarîk-i hâs	: Bir veya birkaç eve mahsus çıkmaz sokak, özel yol
Tarafeyn	: Taraflar
Tasdikli Yoklama	
Defteri	: Yoklama memurları, ihtiyar heyetleri ve idare kurullarınca tasdik edilmiş defter.
Tasdiksiz yoklama	
Defteri	: İl ve ilçe idare heyetlerinin tasdikinden geçmemiş,

tahakkuk ettirilen tapu harçları tahsil yönüne gidilmemiş ve Defterhane'ye gönderilmemiş yoklama esas defterleridir. Hukuki kıymeti yoktur. Ancak isbat vesikası mahiyetindedir.

Tebâdü l	: De ğ i Ő m e
Tehcî r	: G ö ç ettirmek
Tem â di	: Bir birinin devam ı, devam etmek.
Tem lî k	: M ü lk olarak vermek, m ü lkiyeti bir bedel karşılığ ında başka birine nakletmek
Tem ellük	: M ü lk edinmek
Tem essük	: 1- Eski hukukta borç senedi 2- Has, timar ve zeamet sahipleri ile mütevelliler tarafından verilen, miri ve vakıf arazide tasarruf yetkisini bildiren belge
Terkîn	: Silme (kayıttan düşürme)
Teselsül	: Zincirleme
Tevliyet	: Vakıf malları üzerinde kullanma yetkisi, vakıf işine bakma görevi. Bu görev sahiplerine müteveli denir.
Tezyî d	: Artırma
Tefvî z	: Paramukabilinde hükümet tarafından verilen veya satılan bir hak mukabilinde hükümet tarafından verilen
Takdî r-i bedel	: Bir gayrimenkul malın emsaline göre bedelini takdir etme
Tashî h	: Düzeltmek
Tû l	: Uzunluk
Tû len	: Uzunluğu
Tedâ vül	: Tapu kayıtları tesis edildikten sonra alım, satım, ifraz, intikal gibi sebeplerden dolayı şahıslar arasında gelen de ğ i Ő iklikler.
Tevsî k	: Vesikalandırma, sağlam laştırma, yazılı hale getirme
Teb 'a-i Devlet-i A liyye	: O smanlı Devletine ba ğ lı, tabi
Tekye	: İbadet ve ders için toplanılan yer

- U -

U h d e : B i r k i m s e n i n ü z e r i n d e o l a n i Ŗ , s o r u m l u l u k

- V , Y -

V a k ı f T e m e s s ü k ü : V a k ı f m e m u r l a r ı t a r a f ı n d a n e s k i t a r i h l e r d e v e r i l e n s e n e t

V a k f - ı m ü s t e s n â : V a k ı f l a r i d a e s i n i n m ü d a h a l e v e m ü r a k a b e s i o l m a k s ı z ı n ,
d o ğ r u d a n d o ğ r u y a m ü t e v e l l i l e r i t a r a f ı n d a n i d a r e o l u n a n
v a k ı f l a r

V e l e d : O ğ u l (g a y r i m ü s l i m l e r i ç i n)

V e f â e n f e r â ğ : T a Ŗ ı n m a z m a l r e h n i

V e l e d â n : Ç o c u k l a r (G a y r i M ü s l i m l e r i ç i n)

Y o k l a m a K a y ı t l a r ı : R u m i 1 2 8 8 - 1 3 2 5 t a r i h l e r i a r a s ı n d a m i r i a r a z i n i n , y e t k i l i
m e m u r l a r t a r a f ı n d a n m a h a l l i n e g i d i l e r e k , y e r i n d e g ö r ü l ü p
i n c e l e n e r e k t u t u l a n k a y ı t l a r .

Y e m i n : S a ğ

Y e m i n i : S a ğ t a r a f

Y e s â r i : S o l t a r a f

Y e m i n ü y e s â r : S a ğ v e s o l

- Z -

Z a b ı t K a y ı t l a r ı : K a d a s t r o (t a p u l a m a) g ö r m e d e n ö n c e t a Ŗ ı n m a z l a r l a i l g i l i
t u t u l a n t a p u k a y ı t l a r ı .

Z â d e : O ğ u l , e v l a t

Z â v i y e : İ b a d e t v e d e r s i ç i n t o p l a n ı l a n y e r

Z a h r i : A r k a s ı , a r k a y a a i t .

Z e v c : K o c a

Z e v c e : K a r ı

Z ı m n : İ ç t a r a f

2) K A Y I T L A R I N N E V İ V E İ K T İ S A P S Ü T U N U N D A G E Ç E N

H İ S S E O R A N L A R I A R A P Ç A B A Y A Ğ I K E S İ R L E R

N isif	: 1/2 , y a r ı s ı
S ü l ü s	: 1/3 'ü
S ü l ü s a n (s ü l s a n)	: 2/3 'ü
R u b '	: 1/4
R â b i'	: D ö r d ü n c ü
R â b i' a n	: D ö r d ü n c ü o l a r a k
H u m s	: 1/5
S ü d ü s	: 1/6
S u b u'	: 1/7
S ü m ü n	: 1/8
T ü s'	: 1/9

3) ESKİ KAYITLARDA BULUNAN VE DEĞİŞİK YÖRELERDE KULLANILAN MAHALLİ ÖLÇÜLER

Eski yüzölçüm ü birimleri:

1 A t i k D ö n ü m	= 1600 A r ş ı n k a r e = 918,672 m 2 .
1 A t i k E v l e k	= 400 A r ş ı n k a r e = 229,668 m 2 .
1 A r ş ı n k a r e	= 0,57417 m 2 .
1 C e d i d D ö n ü m	= 2500.00 m 2 .
1 C e d i d E v l e k	= 100.00 m 2 .
1 K i r a h	= 1 d m 2 .
1 C e r i p	= 60 X 60 = 3600 Z i r a = 2067,012 m 2 .
1 Z i r a	= 0,57417 m 2 .

Eski uzunluk ölçü birimleri:

1 Fersah	= 7500 Arşın = 5685 m .
1 Berid	= 4 Fersah = 22740 m .
1 Merhale	= 2 Berid = 45480 m .
1 Kar m ili	= 2500 Arşın = 1895 m .
1 Kulaç	= 2,5 Arşın = 1,895 m .
1 Arşın	= 0,75774 m .
1 Parmak	= 1/24 Arşın = 0,03157 m .
1 Hat	= 1/12 Parmak = 0,00263 m .
1 Nokta	= 0.00022 m .
1 Urup	= 0,085 m .
1 Endaze	= 0,65 m .
1 Adım	= 0,75774 m .
1 Hatve	= 0,75774 m .

Kullanıldığı Yöreye Göre Değişen Ölçü Birimleri

Bölgesi	Ölçü birimi	Metrik karşılığı
A F Y O N	1 Dönüm	2000,00 m ² .
A N K A R A	1 Mucur	32,3544 m ² .
“	1 Şinik	129,1883 m ² .
“	1 Yarım	516,753 m ² .
A Y D İ N	1 Satraç	0,57417 m ² .
A R H A V İ	1 Kıyye	150,00 m ² .
B U R S A	1 Muzur	4643,36 m ² .
Ç U M R A	1 Dönüm	2500,00 m ² .
“	1 Havayi	17 Litre
E L A Z İ Ğ	1 Kot	229,668 m ² .: 4=57,417 m ² .
“	1 Ölçek	229,668 m ² .
“	1 Urub (Rusu)	918,672 m ² .
“	1 Kil	3674,688 m ² .
Bölgesi	Ölçü birimi	Metrik karşılığı
E S K İ Ő E H İ R	1 Araba ot	4-6 Dönüm
E R Z Ü R U M	1 Batman	459,336 m ² .

ERMENEK	Kutu	4, 5 - 5 Kg.
GAZİANTEP	Kile	160 - 170 Kg.
“	Timin	1/8 Kile
GİRESUN	Kod	1500, 00 m 2.
“	Kıye	2500, 00 m 2.
GİRESUN	Karış	20 cm.
HADİM	Mandal	30 - 40 m 2.
‘	Evlek	250. 00 m 2
HADİM	Dönüm	1435, 4247 m 2.
İSTANBUL	1 Kile	1837, 344 m 2.
“	1 Müd	36746, 88 m 2.
İZMİR	1 Satraç	0, 57417 m 2.
KARAPINAR	Çiftçi dönümü	2500. 00 m 2.
“	Yeni dönüm	2025. 00 m 2.
“	Hükümet dönümü	10000. 00 m 2.
K.MARAS	Çiftlik	3000, 00 m 2.
KELKİT	Kile	918, 672 m 2.
NİKSAR	½ teneke buğday	1300, 00 m 2
REŞADİYE	Kil	2067, 75 m 2.
“	Kot	459 m 2.
“	Evlek	229, 75 m 2.
SAMSUN	Kil	918, 672 m 2.
ÇARŞAMBA	Kesim	2765.00 m 2
	(Yeşilirmak'ın Doğu Bölgesi)	
		2025,00 m 2
	(Yeşilirmak'ın Batı Bölgesi)	
TERMİE	Kesim	3600 m 2.
ALAÇAM	Kabak	8000,00 m 2.
SİVAS	Ölçek	918,672 m 2.
SİVAS	Evlek	229,668 m 2.
Bölgesi	Ölçü birimi	Metrik karşılığı
SİVAS	Kile	12861,408 m 2.
TOKAT	Rublağ	1837,344 m 2.

<i>TRABZON</i>	<i>Kot</i>	<i>1200,00 m 2.</i>
<i>URFA</i>	<i>Tim in</i>	<i>1837,344 m 2.</i>
<i>“</i>	<i>Kile</i>	<i>14698,752 m 2.</i>
<i>“</i>	<i>Ö lç ek</i>	<i>918,672 m 2.</i>
<i>YOZGAT</i>	<i>Kile</i>	<i>918,672 m 2.</i>
<i>“</i>	<i>Ç erik</i>	<i>150,00 m 2.</i>

4) ESKİ TAPU KAYITLARINDA YER ALAN TAKVİMLER VE BUNLARIN BUGÜNKÜ KARŞILIKLARI

a) Hicri Takvim

Hicri takvim Hz. Muhammed'in ölümünden sonra, günlerin hesaplanması konusunda ortaya çıkan bazı anlaşmazlıklar üzerine düzenlendi. Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göç yani hicret yılı olan 622 Miladi yılı bu takvimin başlangıç yılı kabul edildi. Hicretin gerçekleştiği ayın Muharrem ayı olduğu anlaşılınca takvimin başlangıç ayının da Muharrem olması kararlaştırıldı. Böylece 1 Muharrem gününe denk gelen 16 Temmuz 622 Milâdî tarihi Hicri takvimin başlangıç günü oldu. Hicri yılı Milâdî çevirmek için Hicri yıl 33'e bölünecek, bu bölüm den arta kalan sayı dikkate alınmadan bölüm olarak elde edilen sayı Hicri yıldan çıkartılıp 622 sayısı eklendiğinde Milâdî yıl bulunmuş olacaktır.

Örneğin 1391 yılının Milâdî karşılığını bulalım: Önce Hicri sayı olan 1391'i 33'e böleceğiz. Karşıımıza sonuç olarak 42, kalan sayı olarak da 5 çıkmaktadır. Bu kalanı hesaba katmadan Hicri rakam olan 1391'den bölüm olarak tespit edilen 42'yi çıkarıp, kalana 622'yi ilave edeceğiz. Bu durumda;

$$1391 : 33 = 42, \text{ kalanı } 5.$$

$$1391 - 42 = 1349$$

$$1349 + 622 = 1971$$

Sonuç olarak Hicri 1391'in karşılığı Milâdî 1971'dir.

Tapu Kayıtlarında H.1263 (M.1847) ila H.1287 (M.1871)

Tarihleri Arasında Hicri (Arabî) Takvim Kullanılmıştır.

<u>Hicrî / Arabî Aylar</u>	<u>Sembolü</u>	<u>Kaçıncı Ay Oldukları</u>
Muharrem	Mim harfi	I. ay
Safer	Sad harfi	II. ay
Rebi'ü'l-evvel (R.Evvel)	Ra, elif harfleri	III. ay
Rebi'ü'l-âhir (R.Ahir)	Ra harfi	IV. ay
Cemâziye'l-evvel (C.Evvel)	Cim, elif harfleri	V. ay
Cemâziye'l-âhir (C.Ahir)	Cim harfi	VI. ay
Receb	Be harfi	VII. ay
Şaban	Şın harfi	VIII. ay
Ramazan	Nun harfi	IX. ay
Şevval	Lam harfi	X. ay
Zilka'de (Z.Kade)	Zel, elif harfleri	XI. ay
Zilhicce (Z.Hicce)	Zel harfi	XII. ay

b) Rûmî Takvim

Rûmî sene M.Ö. 46'da Roma İmparatoru Jül Sezar adına düzenlenen takvim esasına dayanır. Yılbaşı Mart kabul edilir. Rûmî sene ile Hicrî sene arasında süre farkı vardır. Hicrî ayların 29 veya 30 gün sürmesi, bu aylarla, Milâdî aylar arasında yılda 10 günlük farkın oluşmasına neden oldu. Aradaki bu fark, her 33 yılda bir Hicrî yılın Milâdî ya da Rûmî yıldan düşürülmesine neden olmuştur. Buna sıvış senesi denir. Rûmî seneyi bulmak için Miladi seneden 584 çıkartılır. Örneğin: 1985 Miladi seneye çevirmek için $1985 - 584 = 1401$ şeklinde Rûmî seneyi buluruz. Rûmî seneyi Miladi seneye çevirmek için örneğin 1331 senesini ele alalım. Miladi seneye çevirmek için 1331 senesine 584 ekleriz. Bu durumda $1331 + 584 = 1915$ şeklinde Miladi sene bulunur. Rumi sene 1840 yılında yeniden düzenlendi ve bu takvim 1925 yılına kadar mali işlemlerde kullanıldı.

Tapu Kayıtlarında R.1287 (M.1871) ila R.1334 (M.1918)

Tarihleri Arasında Rûmî Takvim Kullanılmıştır.

Tapu kayıtları tutulmaya başladığı Hicri 1263 / Miladi 1847 tarihinden itibaren miri araziye ait kayıtlarda Hicri takvim esas alınmış, H.1287/M.1871 senesine kadar kullanılmıştır. Bu seneden sonra kayıtlarda Rûmî takvim esas alınmış, kimi kayıtlarda Hicri ve Rumiyan yana verilmiştir.

<u>Rûmî Aylar</u>	<u>Hangi Aya Tekabül Ettiği</u>
Mart	Mart
Nisan	Nisan
Mayıs	Mayıs
Haziran	Haziran
Temmuz	Temmuz
Ağustos	Ağustos
Eylül	Eylül
Teşrin-i Evvel (T. Evvel)	Ekim
Teşrin-i Sâni (T. Sani)	Kasım
Kânûn-ı Evvel (K. Evvel)	Aralık
Kânûn-ı Sâni (K. Sani)	Ocak
Şubat	Şubat

1334 (1918) Yılında, Rûmî Malî Yılbaşı Olarak Kânûn-ı Sâni Kabul edilmiş ve 1341 (1925) tarihine kadar Rumi Takvim kullanılmıştır.

Buna göre;

<u>Rûmî Aylar</u>	<u>Hangi Aya Tekabül Ettiği</u>
Kânûn-ı Sâni	Ocak
Şubat	Şubat

M a r t	M a r t
N i s a n	N i s a n
M a y ı s	M a y ı s
H a z i r a n	H a z i r a n
T e m m u z	T e m m u z
A ğ u s t o s	A ğ u s t o s
E y l ü l	E y l ü l
T e Ő r i n - i E v v e l (T . E v v e l)	E k i m
T e Ő r i n - i S ân î (T . S ân î)	K a s ı m
K ân û n - ı E v v e l (K . E v v e l)	A r a l ı k

c) M i l a d i T a k v i m

T a p u K a y ı t l a r ı n d a M . 1 9 2 6 (R . 1 3 4 2) t a r i h i n d e n s o n r a M i l a d i T a k v i m k u l l a n ı l m a y a b a Ő l a n m ı Ő t t ır .

0 1 / 0 6 / 2 0 0 7